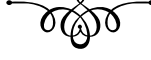

NamaH Katyayanaya

நம: காத்யாயநாய

Document Information

Text title : NamaH Katyayanaya

File name : namaHkAtyAyanAya.itx

Category : misc, sahitya, article, pradIptakumArananda

Location : doc_z_misc_general

Author : (Copyright) Pradipta Kumar Nanda, Kendrapara, Orissa pknanda65 at gmail.com

Transliterated by : Pradipta Kumar Nanda

Proofread by : Pradipta Kumar Nanda

Acknowledge-Permission: (Copyright) Pradipta Kumar Nanda

Latest update : May 13, 2021

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

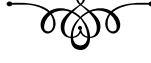
May 14, 2021

sanskritdocuments.org

NamaH Katyayanaya

நம: காத்யாயநாய

லேக²க: - நந்த³ப்ரதீ³ப்தகுமார:

நமோநமோ⁵ஸ்து ஸப்³தா³ய வார்த்திகா⁵மலமூர்தயே |

ஸ்ருதத⁴ராய ஸாந்தாய காத்யாயநாய யோகி³நே ||

ஸம்ஸ்க்ரு³தவ்யாகரண-வாங்மயே காத்யாயந: வார்த்திகாரரூபேண பரிசய: ப்ராப்த:
| அஸௌ மஹாத்மா மஹாந் வையாகரண ஆஸீத் | அஸ்ய “வரருசி:” இதி
நாமாந்தர ஆஸீத் | மஹாராஜ-ஸமுத³ரகு³ப்த: க்ரு³ஷ்ணசரித்ர- காவ்யே முநிகவி-
வர்ணநப்ரஸங்கே³ அபா⁴ணி-

“ய: ஸ்வர்கா³ரோஹணம் க்ரு³த்வா ஸ்வர்க³மாநீதவாந் பு⁴வி |

காவ்யேந ருசிரேணவ க்²யாதோ வரருசி: கவி: ||

ந கேவலம் வ்யாகரணம் புபோஷ தா³க்ஷீஸுதஸ்யேரிதவார்த்திகைய: |

காவ்யே⁵பி பூ⁴யோ⁵நு சகார தம் வை காத்யாயநோ⁵ஸௌ கவிகர்மத³க்ஷ: || ”

இதி ஸ்வர்கா³ரோஹணகாவ்யகர்த்துரஸ்ய வார்த்திகாரஸ்ய வரருசேஸ்ச நானாஸ்லோகா:
வைத்ய³யீயே ஸார்ங்க³த⁴ரப்த³த⁴ய்யாம், ஸது³க்திகர்ணம்ரு³தே ஏவம் ஸுபா⁴ஷிதமுக்த்தாவஸ்ய,
ஸமுபலப்⁴யந்தே | க்வாஸௌ காத்யாயந இத்யஸ்மிந் விஷயே ஜிக்³மிஷா
ஜாயதே | காத்யாயநஸப்³தோ³ வஸ்துதோ கோ³த்ரப்ரத்யயாந்த: ஸித்⁴யதி |
ஸ்கந்த³புராணே ஏகோ யாஜ்ஞவல்க்ய-புத்ர: காத்யாயந ஆஸீத் | தத்புத்ரோ வரருசி:
| ஸஸ்ச விஸ்வாமித்ரவம்ஸஜோ யஜ்ஞவித்³யாயா: விலக்ஷணஸ்ததா² ஸ்ரௌத-
க்³ரு³ஹ்ய-ஸூல்யஸுலித்ராதீ³நாம் ஸுலித்ரக்³ரந்தா²நாம் ப்ரணேதா ஆஸீத் | ஸோ⁵பி
ஸூக்ல-யஜுர்வேத³ஸ்ய ஆங்கி³ரஸாயநஸ்ய வா காத்யாயநஸாகா²யா: ப்ரவர்தக:
யாஜ்ஞவல்க்யஸ்ய பௌத்ரத்வேந நிருபித:, யஸ்ய ஸமய: க்²ஈ⁰பூ⁰சதுர்த²ஸதாப்³தீ³
த்ரு³தீயஸதாப்³தீ³ வா மந்யதே | மஹாபா⁴ஷ்யே- “ப்ரியதத்³தீ³தா தா³க்ஷிணுத்யா:”
(1/1/3) அநேந வாக்யேந ஸ: தா³க்ஷிணுத்ய-ப்ரதே³ஸீய இதி வக்தும் ஸக்யதே |
அந்யத்ர ஏகோ கோ³பி⁴லபுத்ர: காத்யாயநோ ய: சா²ந்தோ³க்³யபரிஸிஷ்டஸ்ய கர்தா
ஏவ | அபர: ப்ராக்ரு³தப்ரகாஸகார: வரருசிர்யோ வாஸவத³த்தாயா: ரசநாகார:
ஸுப³ந்தோ⁴ மாதூல: ஷஷ்ட²ஸதாப்³தீ³ய ஆஸீத் | அந்யேஷு காத்யாயநேஷு
ஏக: கௌஸிககோ³த்ரிய:, அபர: ஆங்கி³ரஸகோ³த்ரிய:, அந்யஸ்ச பா⁴ர்க³வகோ³த்ரிய:,

ஸ்ருதா: | சிந்து வார்த்திககார: காத்யாயந: காத்யகோ³த்ரிய கத்ய-ரு⁷ஷே அபத்ய:
 க்²ர⁰பூ0 பஞ்சமஸதா³தீ³ய இதி கேசந த்³ர⁴யந்தி | அந்யத்ர த்³ரு³ஸ்யதே மஹர்ஷே:
 காத்யாயநஸ்ய கடோ²ர-தபஸா ஸந்துஷ்டா ஸதீ ஸ்வயமாதி³மாதா ப⁴க³வதீ
 தத்³வம்ஸே கந்யாருபேண ஸமுத்பந்நா ப³பூ⁴வ | காலாந்தரே ஸா மஹிஷாஸுரஸ்ய
 விநாஸம் க்ரு³தவதீ | புந: அந்ய- மதாநுஸாரம் காத்யாயந: தா³க்ஷிணாத்ய-நிவாஸீ
 ததா² பாணிநே: ஸாக்ஷாத் ஸிஷ்ய ஆஸீதி³தி | ஏதத்³விஷயே மஹதீ ஸங்கா வர்ததே
 | கதா²ஸரிதஸாக³ரே ஸோமதே³வப⁴ட்ட-மதாநுஸாரம் காத்யாயந: கௌஸாம்பே:³
 நிவாஸீ அபூ⁴த் | தஸ்ய பிதா ஸோமத³த்த: மாதா ச வஸுத³த்தா ஆஸ்தாம்
 | பூர்வஜந்மநி ஸ: புஷ்பத³ந்தநாமா க³ந்த⁴ர்வ ப³பூ⁴வ | மாஹேஸ்வரீஸாபாத்
 மர்த்யபூ⁴மௌ மாநவருபேண வரருசிநாம்நா ஜாத:, ய: க²லு வர்ஷஸ்ய ஸிஷ்ய
 ஆஸீத் | பாணிநிரபி வரருசே: கு³ரு⁴ராதா ஏவ | யச்சோக்தம்-

“ப்ரணிதா⁴நாத³த² ஜ்ஞாத்வா ஜகா³தை³வமுமாபதி: |

யோகீ³ பூ⁴த்வா ப்ரவிஸ்யேத³ம் புஷ்பத³ந்தஸ்ததா³ஸ்ரு³ணேத் ||

ஜயாயை வர்ணிதம் தேந கோ⁵ந்யோ ஜாநாதி ஹி ப்ரியே |

ஸ்ருத்வேத்யாநாயயத்³தே³வீ புஷ்பத³ந்தமதிக்குதா⁴ ||

மர்த்யோ ப⁴வாவிநீதேதி விஹ்வலம் தம் ஸஸாப ஸா” — |

இதி நந்தி³-விரோத⁴ஸத்வே⁵பி ஸிவ-பார்வதீஸம்பா³த³ம் கு³ப்தபா⁴வேந யோக³ப³லேந
 புஷ்பத³ந்த: ஸ்ருதவாந் | ஏதஸ்மாத்த்காரணாத் பார்வதீ ஸாபிதா தஸ்மை | ஸ்கந்த³-
 புராணநுஸாரம் புரா யாஜ்ஞவல்க்யஸ்யாஸ்ரம: ஆநர்தே-கு³ஜூராதே ஆஸீத்
 | பஸ்சாத்தஸ்மிந் மிதி²லாயாம் க³தே தத்புத்ர: காத்யாயந: மஹாராஷ்ட்ரம்
 ப்ரதி ப்ரஸ்தி²த: | யதி³ வார்த்திககார: காத்யாயநஸ்ய பௌத்ரோ⁵பூ⁴த்தர்ஹி
 பாணிநோத்தரவர்த்தீ ஜ்ஞாயதே, யதி³ பாணிநே: ஸாக்ஷாத் ஸிஷ்யஸ்தர்ஹி
 தஸ்ய ஸமகாலீந ஏவ ஜ்ஞாயதே, இதி மஹாந் விவாத³ஸ்ய விஷய: |
 வஸ்துஸ்தி²தி³ரஸநேந காத்யாயந: பாணிநே: பூர்வவர்த்தீதி நிஸ்சேதும் ஸக்யதே
 | ஸம்ப்ரதி வரருசிப்ரணீத-வார்த்திகவிஷயே ஸங்க்ஷேபத ஆலோச்யதே⁵த்ர | தத்ர
 வார்த்திகம் நாம வ்ரு³த்திர்க்³ரந்த²ஸூத்ரவிவ்ரு³தி: | தத்து ஸ்வதந்த்ரதயா
 நோபலப⁴யதே | வார்த்திகஸ்வரூபம் து-

“உக்தாநுக்தது³ருக்தாநாம் சிந்தா யத்ர ப்ரவர்ததே |

தம் க்³ரந்த²ம் வார்த்திகம் ப்ராஹு: வார்த்திகஜ்ஞா: மநீஷிண:” ||

வ்ரு³த்தி: +கதா²தி³ப⁴ய: ட²க் | உக்தாநுக்தது³ருக்தார்த²வ்யக்தீகாரகக்³ரந்தோ²
 விலேஷோ வார்த்திக: | யத்³வா யத்ர ப்ரா³க்த-அநுக்த-து³ருக்தாதி³விஷயாணம்

விசாரோ விவக்ஷயதே தத் வார்த்திகமிதி க்யாதம் | ஹேமசந்த்³ரேணபி ஹேமஸப்³தா³நுஸாஸநே “உக்தாநுக்³து³ருக்தாநாம் வ்யதிகா¹ து வார்த்திகம்” உக்தம் | ராஜஸேக²ரக்ரு²த-காவ்யமீமாம்ஸாயாம் ச “உக்தாநுக்³து³ருக்தசிந்தா வார்த்திகமி” தி ஸமர்தி²தம் | நாகே³ஸாசார்யா: தத்³ரு²த-உத்³யோதஹகாயாம் “உக்தாநுக்³து³ருக்தசிந்தாகரத்வம்” வார்த்திகத்வமாஹு: | அநேந ஸ்பஷ்டம் ப்ரமாணீக்ரியதே யத் பாணிநிஸூத்ரக்ரு²தத்ரிதோ³ஷபரிஹாராய வரருசிநா ப⁴க³வதா வார்த்திகம் ப்ரணீதம் | வார்த்திகாணம் ஸங்க²யாநிர்த்³தா⁴ரணே ந கேநாபி ஸமர்த:², யதோஹி பா⁴ஷ்யகாரேண ப³ஹூநாம் வார்த்திககாராணம் மதாநி நாமாநி ச ஸங்க³ரு²ஹீதாநி | யத்³ப⁴வது காத்யாயநஸ்ய வார்த்திகம் பாணிநீய்வ்யாகரணஸ்ய மஹத்வபூர்ணமங்க³ம் | வார்த்திகம் விநா பாணிநீய-வ்யாகரணமஸம்பூர்ணமேவ | அத்யாது⁴நிகா வையாகரண: வரருசே: ப்ரத²ம-வார்த்திகம் “ஸித்³தே:⁴ ஸப்³தா³ர்த²ஸம்ப³தே⁴” ப்ராசீநா: “ரகேஷாஹாக³மலத்⁴வஸம்ந்³தே³ஹா: ப்ரயோஜநம்” வா க்³ரு²ஹீத்வா ப⁴க³வதா பதஞ்ஜலிநா மஹாபா⁴ஷ்யாரம்ப:⁴ விஹித: இதி ஸ்வீகுர்வந்தி | ஸாயனாசார்யேண ரு³க்³வேத்³பா⁴ஷ்யாரம்பே⁴ வ்யாகரணஸ்ய ப்ரயோஜநஸம்ப³ந்³தே⁴- “தஸ்யைதஸ்ய வ்யாகரணஸ்ய ப்ரயோஜநவிஸேஷோ வரருசிநா வார்த்திகே த்³ர்ஸித: “ரகேஷாஹாக³மலத்⁴வஸம்ந்³தே³ஹா: ப்ரயோஜநம்” உக்தம் | “ஏதாநி ரகேஷாதீ³நி ப்ரயோஜநாநி ப்ரயோஜநாந்தராணி ச மஹாபா⁴ஷ்யே பதஞ்ஜலிநா ஸ்பஷ்டக்ரு²தாநி” | இதி |

காத்யாயந: ப்ரக்ரு²தபகேஷ பாணிநோ ந தோ³ஷத்³ரஷ்டா கிந்து ஸமாலோசக ஏவாஸீத் | பாணிநீயஸூத்ராணமபூர்ணதாமாகலய்ய அத்யாவஸ்யகருபேண தேந வார்த்திகாணம் நிர்மாணம் விஹிதம் | குத்ராபி பாணிநிம் போ³த்³து⁴மஸமர்த:~² ஸந் ப்ரதிகூல-மந்தவ்யோ விஹித: ஸ: | பஸ்சாத் பா⁴ஷ்யகார: வரருசிமதம் க²ண்ட³யித்வா பாணிநிம் ஸமர்தி²தவாந் | காத்யாயநவிஷயே⁵த்ர மயா தி³ங்மாத்ரம் ப்ரத³ர்ஸிதம் | அலமதி விஸ்தரேண | ஸம் |

— லேக²க: - நந்த³ப்ரதீ³ப்தகுமார:

Written by Dr. Pradipta Kumar Nanda, Kendrapara, Orissa pknanda65 at gmail.com

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

